

*Tidsskrifter for 1700-tallsstudier –
quo vadimus?*

1700-tallsstudier er ikke egentlig noen fagdisiplin. Ingen skriver seg inn på universitetet for å studere til en grad i 1700-tallsstudier, i hvert fall ikke her i Norden. Stillingsbetegnelser som "Professor of Eighteenth-Century Studies" eksisterer riktignok i den angloamerikanske verden, men disse er typisk knyttet opp til programmer innen litteraturstudier og innehas gjerne av filologer. Likevel er fagfellesskapet usedvanlig godt utviklet, på tvers av fag- og språkgrenser. Ikke bare filologer, men også filosofer, idehistorikere, kunsthistorikere, vitenskapshistorikere, teaterhistorikere, musikkhistorikere, kulturhistorikere og alle mulige andre slags bindestrekshistorikere møtes jevnlig til nasjonale og internasjonale konferanser innen 1700-tallsstudier, og har gjort det i mange år. Det tverrfaglige forskerfellesskapet har sågar gitt grobunn for egne publiseringskanaler, som *Sjuttonbunderatal* er et eksempel på. Denne artikkelen ser nærmere på tidsskriftfloraen som har vokst fram på dette feltet de siste femti årene. Perspektivet er globalt. Avslutningsvis presenteres noen tanker om 1700-tallstidsskriftenes fremtid. Tankene må nødvendigvis bli subjektive. Undertegnede har siden 2009 arbeidet ved et universitetsbibliotek som engasjerer seg sterkt innen Open Access og er selv medre-

daktør for *Sjuttonbunderatal*. Herav undertittelen *Quo vadimus – hvor går vi?*¹

Da *Sjuttonbunderatal* i 2013 utkom med sin tiende årgang, var det med alle de nordiske 1700-tallsselskapene som utgivere. Fem nasjonale selskaper utgir altså ett tidsskrift med artikler og bokanmeldelser på seks språk (svensk, norsk, dansk, engelsk, tysk, fransk). Hvor unikt er dette egentlig? Og hvilke forskjeller og likheter er det mellom vår faglige profil og profilen til andre tidsskrifter på feltet? Med utgangspunkt i nettsidene til paraplyorganisasjonen International Society for Eighteenth-Century Studies / Société internationale d'étude du dix-huitième siècle (www.isecs.org / www.sieds.org) har jeg forsøkt å kartlegge hvilke tidsskrifter som utgis av våre søsterselskaper i ulike deler av verden. Rene nyhetsblader er holdt utenom; jeg har satt som minimumskrav at tidsskriftene skal inneholde vitenskapelige artikler og/eller bokanmeldelser. Det andre hovedkriteriet er at tidsskriftene må utgis av et (eller flere) selskap for 1700-tallsstudier. En rekke fagtidsskrift er dermed falt utenfor, selv om de ofte er svært anerkjente. Eksempler på dette kan være *Eighteenth-Century Music* fra Cambridge University Press, *Eighteenth-Century Fiction* fra University of Toronto Press, *Kant-Studien* fra Walter de Gruyter, *Svenska Linnésällskapets årsskrift* og så videre. Nevnes bør også de nært beslektede Voltaire Foundation og Ferney-Voltaire; begge tverrfaglige orga-

nisasjoner med tette forbindelser til ISECS.² Jeg har imidlertid begrenset meg til 1700-tallsselskaperes egne publikasjoner.

Tabellen nedenfor gir en kortfattet oversikt over de enkelte tidsskriftene. Et iøynefallende trekk er at publikasjonene stort sett er nasjonalt forankret. Nederland og Belgia samarbeider om ett tidsskrift, men for øvrig er det enkeltnasjoners selskap som står som utgivere. *Sjuttonhundratals* er med andre ord unikt i den forstand at det utgis av hele fem nasjonale selskap i fellesskap.³ Vår liberale språkpolitikk er også spesiell. Selv hvis vi skulle slått sammen svensk, norsk og dansk og kalle det ett språk, er det uvanlig at vi i tillegg tillater bidrag på tysk, fransk og engelsk. Men tabellen er kanskje vel så interessant med tanke på det som mangler. Flere nasjonale selskap med relativt store medlemsmasser og betydelig forskningsaktivitet viser seg å ikke ha noe eget tidsskrift for tverrfaglige studier av 1700-tallet. Det gjelder blant annet Italia, Polen og Russland.⁴

Tabellens kolonner behøver en ekstra kommentar. "Grunnlagt" refererer til den første utgaven av tidsskriftet, ikke når det enkelte selskap som sådan ble grunnlagt. "A, R" gjør rede for om tidsskriftet inneholder artikler og/eller bokanmeldelser (R = *review*). "Format": Bokstavene P og E forteller om det er et papirtidsskrift eller elektronisk tidsskrift, eller begge deler.

"Open Access?" er kanskje den mest kompliserte kolonnen. Alt som er på nettet er ikke åpent tilgjengelig; mye ligger gjemt bak en betalingsmur. *Sjuttonhundratals* løsning går under betegnelsen "Delayed Open Access", det vil si at hele tidsskriftet gjøres tilgjengelig av utgiveren selv, en stund etter at den trykte versjonen er distribuert. *Sjuttonhundratals* ventetid, eller embargo, er satt til ett år. Vi gjør dette for å forhindre oppsigelser av papirversjonen. Samtidig har hver forfatter tilbud om å legge den publiserte PDF'en av sin artikkel ut på nettet umiddelbart. Dette kalles "Green Open Access". Andre kompromissløsninger finnes.

En mer restriktiv "Green Open Access"-politikk praktiseres for eksempel av Felix Meiner Verlag. Denne utgiveren tillater ikke at den publiserte versjonen legges fritt tilgjengelig på nettet. Forfatteren må her selv ta vare på den siste (fagfellevurderte) versjonen av sitt manus, det vil si det siste hun sender fra seg før utgiverens lay-out og korrekturlesing er blitt med. Denne manusversjonen (ulogisk nok kalt "post-print") kan så legges ut i forfatterens institusjonelle Open Access-arkiv. Nok en utbredt variant er "Hybrid Journals", som går ut på at forfatteren – eller den institusjonen forfatteren tilhører – får tilbud om å kjøpe artikkelen fri og gjøre den lesbar på utgiverens plattform også for dem som ikke har tegnet abonnement på tidsskriftet. Et eksempel på dette er John Hopkins University Press. Utgiverne av slike hybridtidsskrifter tjener dermed penger på to fronter – dels gjennom frikjøp av enkeltartikler, dels gjennom salg av abonnement. Sist, men ikke minst, finnes det rene Open Access-tidsskrifter som legger alt ut på nettet umiddelbart. Dette kalles "Gold Open Access". Noen Gold Open Access-utgivere krever penger av forfatterne ("Article Processing Charges", altså en form for publiseringstøtte), men innen humaniora er dette ikke vanlig og jeg har ikke funnet eksempler på denne finansieringsmodellen blant 1700-talls-tidsskriftene.⁵

Så langt de ytre fasettene. Når det gjelder omtalen av de enkelte tidsskriftene har jeg valgt å følge mottoet "age before beauty". Tidsskriftene er sortert etter grunnleggingsdatoen for de selskapene som står bak dem. Denne kronologien overstyrer både geografi og alfabet. Vi begynner i Frankrike.

Frankrike: Dix-Huitième Siècle. Årboken *par excellence* innen 1700-tallsstudier er uten tvil *Dix-Huitième Siècle* (DHS). Første nummer utkom i 1969 med det franske selskapet som utgiver. Paul Vernière og Roland Desné var redaktører. I Vernières aller første lederartikkel kan vi

Tittel	ISSN	
Dix-huitième siècle (FR)	0070-6760 (P) 1760-7892 (E)	
Études internationales sur le dix-huitième siècle / International Eighteenth-Century Studies (ISECS)	1286-4730	
De Achttiende Eeuw (tidl. Documentieblad werkgroep Achttiende eeuw) (BE+NL)	0929-9890	
Eighteenth-Century Studies (US)	0013-2586 (P) 1086-315x (E)	
Studies in Eighteenth-Century Culture (US)	0360-2370 (P) 1938-6133 (E)	
Lumen (tidl. Man and Nature / L'Homme et la nature) (CA)	1209-3696 (P) 1927-8284 (E)	
Journal for Eighteenth-Century Studies (GB)	1754-0194 (P) 1754-0208 (E)	
Das Achtzehnte Jahrhundert (DE)	0722-740x	
Das Achtzehnte Jahrhundert. Supplementa (DE)	kun ISBN	
Aufklärung. Interdisziplinäres Jahrbuch zur Erforschung des 18. Jahrhunderts und seiner Wirkungsgeschichte (DE)	0178-7128	
Das Achtzehnte Jahrhundert und Österreich (AT)	1015-406x	
Das achtzehnte Jahrhundert und Österreich. Internationale Beihefte / Le dix-huitième siècle et la monarchie des Habsbourg. Collection internationale / The Eighteenth Century and the Habsburg Monarchy. International Series (AT)	2190-7390	
Eighteenth-Century Ireland / Iris an dá chultúr (IE)	0790-7915	
Sjuttonhundrat: Nordic Yearbook for Eighteenth-Century Studies (SE, FI, NO, DK, IS)	1652-4772 (P) 2001-9866 (E)	
Cuadernos dieciochistas. Revista consagrada al estudio de la historia, el pensamiento, la literatura, el arte y la ciencia del siglo XVIII (ES)	1576-7914 (P) 2341-1902 (E)	
Actas de congresos (ES)	kun ISBN	
xviii.ch. Jahrbuch der Schweizerischen Gesellschaft für die Erforschung des 18. Jahrhunderts / Annales de la Société suisse pour l'étude du XVIIIe siècle / Annali della Società svizzera per lo studio del secolo XVIII (CH)	1664-011X	
Vefnir. Tímarit Félags um átjándu aldar fræði (IS)	1670-3588	
Cornova. Revue české společnosti pro výzkum 18. století a Filozofické fakulty Univerzity Karlovy (CZ)	1804-6983	

lese at det franske selskapet, som ble stiftet i 1964, allerede fem år senere hadde en medlemsmasse på 650 mennesker. Medlemmene trengte et eget organ for vitenskapelig publisering, et behov som nå skulle dekkes gjennom *DHS*. Organet stilet mot å være like tverrfaglig som syttenhundredetallet selv. Foruten eksperter på fransk språk og litteratur i Frankrike og an-

dre land, var "spesialister på fremmede språks litteratur, på syttenhundredetallets politiske, økonomiske og sosiale historie, så vel som kunsthistorikere, rettshistorikere, filosofi-, vitenskaps- og teknikkhistorikere" velkomne til å bidra med artikler.⁶ I våre dager er forlagshuset La Découverte utgiver av *DHS*. Alt innhold er på fransk.

	Utgiver	Språk	Grunnlagt	A,R?	Frekvens	Format	Open Access?
	La Découverte	fr	1969-	A, R	1/år	P + E	ikke oppgitt (eldre utg OA)
	Honoré Champion	fr, en	1998-	A	1/år (ca)	P	ikke oppgitt
	Hola Press	nl (en, ty, fr)	1968-	A, R	2/år	P	ikke oppgitt
	The John Hopkins University Press	en	1967-	A, R	4/år	P + E	Grønn OA, Hybrid
	The Johns Hopkins University Press	en	1971-	A	1/år	P + E	ikke oppgitt
	Érudit	en, fr	1982-	A	1/år	P + E	2 år embargo Delayed OA
	Wiley-Blackwell	en	1972-	A, R	4/år	P + E	2 år embargo for Grønn OA
	Wallstein Verlag	ty (en)	1976-	A, R	2/år	P	ikke oppgitt
	Wallstein Verlag	ty (en)	1993-	A	uregelm	P	ikke oppgitt
	Felix Meiner Verlag	ty (en)	1986-	A	1/år (tidl. 2/y)	P	Grønn OA
	Dr. Winkler Verlag	ty, en, fr	1983-	A	1/år (ca)	P	ikke oppgitt
	Dr. Winkler Verlag	ty, en, fr	2010-	A	uregelm	P	ikke oppgitt
	selskapet distribuerer selv	en	1986-	A	1/år	P	ikke oppgitt
	selskapene distribuerer selv	sv, no, da, en, ty, fr	2004-	A, R	1/år	P + E	Grønn OA; 1 år embargo Delayed OA
	Ediciones universidad de Salamanca	sp	2000-	A, R	1/år	E	Gull OA
	varierer	sp	1996-	A	hvert 4.år	P	ikke oppgitt
	Schwabe Verlag / Éditions Schwabe	ty, fr	2010-	A, R	1/år	P	ikke oppgitt
	selskapets hjemmeside	is (da)	1998-	A	uregelm	E	Gull OA
	Filosofiske fakultet ved Karlsuniv. i Praha	tsj, ty, fr, en	2011-	A, R	2/år	P	ikke oppgitt

Den aller første årgangen av *DHS* var på nærmere 500 sider. Den inneholdt konferanseomtaler og nyhetssaker samt *L'Annuaire International* (en slags "Who's Who" med adresser til betydningsfulle forskere innen syttenhundretallsfeltet) – i tillegg til fylldige seksjoner med artikler og bokanmeldelser. Senere er både nyhetsseksjonen og *L'Annuaire* droppet.⁷ Meng-

den artikler og bokanmeldelser har de siste årene vokst til et omfang på mellom 800 og 900 sider. Anmeldelsesseksjonen er særlig utførlig hva gjelder franskspråklig faglitteratur, men også en del publikasjoner på andre språk blir anmeldt. Temanumre har de siste årene vært regelen heller enn unntaket. *L'animal des Lumières* (42, 2010) tar for seg dyrenes kultur-

historie, altså menneskets forhold til dyreriket. *Le monde sonore* (43, 2011) gjør det samme med lyden, mens nummer 45 (2013) handler om *La Nature*, og så videre. Det skal sies at alle årgangene i tillegg har en seksjon for *Varia*, altså artikler om emner som ikke passer inn under temanummerets vignett. Slik lever årboken opp til Vernières inkluderende visjon. Dagens hovedredaktør er Sorbonne-filologen Jean-Christophe Abramovici.

Til femtiårsjubileet for det franske selskaps grunnleggelse redigerte Michel Delon og Jean Mondot et temanummer om forskningen på syttenhundretallet i dag (46, 2014). Her gir nestoren Jean Sgard en faghistorisk interessant beskrivelse av fremveksten av en kollektiv identitet som "dix-huitiémistes". Ifølge Sgard skjøt denne utvikling fart nettopp i Frankrike på 1960-tallet. Særlig ved Sorbonne var det mange progressive og visjonære studenter som speilet sin samtid i opplysningstidens omveltninger og som var mer enn villige til å organisere seg i en forening. De øvrige temaartiklene gir innblikk i problemstillinger innen ulike deler av syttenhundretallsforskningen i dag. Blant annet er det gjennomganger av nyere mediehistorisk forskning, kjønnsforskning, økonomihistorie, edisjonsfilologi og digitalisering – samt en rekke tverrvitenskapelige tilnærminger til syttenhundretallet som epoke.

DHS fremstår som et vitalt og viktig papirtidsskrift. Stadig flere utgaver ligger også på nettet. Det franske nasjonalbibliotekets Gallica (<http://gallica.bnf.fr>) har gjort så godt som alle årganger fra 1969 til 1991 fritt tilgjengelige på nett, mens alt innhold i årgangene fra 2006 og fram til i dag kan lastes ned i PDF-format av abonnenter på www.cairn.info. Det er også planer om å innlemme *DHS* i gratisportalen www.persee.fr.

Verden: Études internationales sur le dix-huitième siècle. Det internasjonale 1700-tallsselskapet ble formelt stiftet i Saint Andrews i 1967 i kjøl-

vannet av den første internasjonale *Congrès des Lumières*, avholdt i Genève i 1963 på initiativ fra bibliografen, Voltaire-forskeren og publisisten Theodore Bestermann. Siden den gang har verdenskongresser for 1700-tallsstudier vært avholdt hvert fjerde år. Acta fra kongressene i Genève (1963), Saint Andrews (1967), Nancy (1971), New Haven (1975), Pisa (1979), Brussels (1983), Budapest (1987), Bristol (1991) og Münster (1995) ble utgitt som egne numre av *Studies on Voltaire and the Eighteenth Century* (SVEC).⁸ SVEC, eller Bestermanns Voltaire Foundation som sådan, ble imidlertid aldri noe offisielt organ for ISECS, selv om samarbeidet hele tiden har vært svært tett og Voltaire Foundation sågar har fungert som teknisk sekretariat for ISECS i en lang periode.

Siden 1998 har ISECS utgitt antologiserien *Études internationales sur le dix-huitième siècle* (EIDS). Første nummer – med tittelblad og artikler på både engelsk og fransk – handlet om *Eighteenth-Century Research: Objects, methods and institutions (1945–1995)* (red. Michel Delon & Jochen Schlobach, 1998). Her leverer en rekke anerkjente forskere faghistoriske gjennomganger av ulike sider ved 1700-tallsforskningen siden andre verdenskrigs slutt. Litteraturviteren Marie-Christine Skuncke står for gjennomgangen av forskningen i Danmark, Finland, Island, Sverige – og Norge. Til sist i avsnittet om sistnevnte land stiller hun seg spørsmålet: "Er tiden moden for å opprette et Norsk selskap for 1700-tallsstudier? Solveig Schult Ulriksen tok opp denne muligheten under seminaret [i regi av NTNU-prosjektet 'Frihetens århundre'] i Røros i 1996; vi får håpe at ideen bærer frukter".⁹ Morsomt nok ble ideen virkeliggjort nettopp samme år som Skunckes artikkel sto på trykk!

I senere år har *EIDS* endret profil til å bli en rendyrket rapportserie for ISECS' årlige seminarer for yngre forskere. Forordene skrives gjerne av veletablerte dix-huitiémister, mens bidragsyterne er stipendiater og postdoktorer

på vei opp og fram. De fem siste temanumrene presenterer artikler fra seminarer i Genova 2005 (*L'idée d'Europe au XVIIIe siècle*, red. Lara Piccardo, 11, 2009), Québec og Trois-Rivières 2006 (*Enlightenment and History*, red. Tristan Coganard, Peggy Davis & Alicia C. Montoya, 12, 2013), Montpellier 2007 (*The Body and Its Images in Eighteenth-Century Europe*, red. Sabine Arnaud & Helge Jordheim, 13, 2012), Lisboa 2009 (*L'Europe et le monde colonial au XVIIIe siècle*, red. Luigi Delia & Aurélie Zygel-Basso, 14, 2013) og Belfast 2010 (*Cultural Intermediaries*, red. Haskins Gonthier et al., 15, 2015). Artiklene er så godt som uten unntak på fransk eller engelsk.

På sett og vis motsvarer *EIDS* de nordamerikanske årbøkene *SECC* og *Lumen* (se under USA og Canada, nedenfor). En viktig forskjell er imidlertid at *EIDS* i dag kun presenterer resultatene av seminarer for yngre forskere. Tiltaket er prisverdig, men ikke nødvendigvis noen effektiv karrierehjelp for utålmodig ungdom. Som vi så over, kan man regne med at det tar mellom fire og sju år fra seminaret avholdes til rapporten blir publisert. Honoré Champion er utgiver av *EIDS*, som er et rent papirtidsskrift. Jeg kjenner ikke til om det foreligger planer om en internettsversjon.¹⁰

Nederland og Belgia: De Achttiende Eeuw (Documentieblad werkgroep Achttiende eeuw). I 1968, midt i en bølge av fascinasjon for fransk politisk kultur og historie i det intellektuelle Europa, ble det nederlandsk-belgiske selskapet for 1700-tallsstudier stiftet. Et medlemsblad ble straks distribuert, *Documentieblad werkgroep Achttiende eeuw*. Bladet har siden oppstarten kommet ut med to numre i året. Gradvis ble det oppgradert fra å være et rent nyhetsblad til også å inneholde vitenskapelige artikler. I 1993 byttet det navn til *De Achttiende Eeuw (DAE)*. Fortsatt er medlemsstoff en viktig ingrediens, men bokanmeldelser og fagfelleverderte artikler med sammendrag på engelsk er for lengst etablert som faste innslag i bladet. Det meste publiseres på neder-

landsk, men artikler på tysk, fransk og engelsk forekommer også.

Et blick på innholdsfortegnelser og resy-meer vitner om et tidsskrift (og selskap) som fanger opp internasjonale trender i syttenhundretallsforskningen, det være seg innen kunst- og litteraturfeltet eller mer fagspesifikk historieforskning. Innslaget av faghistorikere blant bidragsyterne i *DAE* synes å være noe høyere enn i publikasjonene til søsterorganisasjonen i USA.

DAE utgir ofte temanumre. Et eksempel er *Centre and Periphery in the Enlightenment* (44:2, 2012). Her har Lissa Roberts en artikkel med den talende tittelen "Rethinking centres and peripheries in the Enlightenment: toward a global history of science". Hennes agenda er å få flere til å bli med på den revurderingen av senter/periferi-tankegangen som har gjort seg gjeldende i vitenskapshistorisk forskning i senere år. Heller enn å tenke i baner hvor innovative ideer og oppfinnelser spredte seg fra (typisk vesteuropeiske) vitenskapelig sentre til ulike (presumptivt passivt mottagende) periferier, bør man løfte fram det Roberts kaller "centres of accumulation". Slike lokale sentre var ofte særs dynamiske og langt fra passive mottagere av importert tankegods, noe for øvrig flere av artiklene i samme nummer viser ved gode eksempler.

Hola Press er distributør av *DAE*, som er et rent papirtidsskrift. Det digitale biblioteket for nederlandsk litteratur (www.dbnl.org) har riktignok digitalisert alle utgavene fram til 2005, men uten å legge ut nedlastbar PDF. Tekstene som sådan er kun lesbare på skjerm, i et format hvor den opprinnelige lay-out'en er endret og alt bildemateriale er fjernet. Den som vil orientere seg i nyere utgaver, kan finne noe hjelp i artikkelsammendragene på selskapets hjemmeside.

USA: Eighteenth-Century Studies og *Studies in Eighteenth-Century Culture*. American Society for Eighteenth-Century Studies var tilsynelatende det første nasjonale selskapet som begynte å

utgi et tidsskrift dedikert til den tverrfaglige utforskningen av det lange 1700-tallet. Det er i hvert fall det inntrykket man får ved å besøke tidsskriftets hjemmeside hos John Hopkins University Press. Første utgave av *Eighteenth-Century Studies* (ECS) utkom nemlig allerede i 1967. Selskapet ble imidlertid ikke formelt stiftet før to år senere, i 1969, og først året etter (4, 1970/71) ble ECS erklært som selskaps offisielle organ. I 1971 utkom også *Studies in Eighteenth-Century Culture* (SECC) for første gang, også det eid av selskapet og nå distribuert av John Hopkins.

ECS og SECC utfyller hverandre med hensyn til publiseringsprofil og format. SECC utkommer én gang årlig, ECS hvert kvartal. ECS har fra starten satset stort på bokanmeldelser og review-artikler, noe SECC ikke har. Både SECC og ECS har imidlertid en utpreget tverrvitenskapelig profil. Allerede den første utgaven av SECC inneholdt således lovnader om tverrvitenskapelighet.¹¹ Lignende redaksjonelle erklæringer finner en også i tidlige hefter av ECS, som endog i mange år opererte med undertittelen *An Interdisciplinary Journal* (som riktignok er fjernet i nyere tid). Å dømme ut fra de siste fem årgangene av de to flaggskipene til American Society er det dog primært filologer og litteraturvitere som publiserer i begge tidsskrift.¹²

I aller første utgave av ECS lovet redaktørene Robert H. Hopkins og Arthur E. McGuinness å satse på temanumre (vol. 1:1, 1967). Slike er siden kommet jevnt og trutt. En rekke årganger, spesielt på nittitallet, har sågar bestått utelukkende av slike "special issues". I senere tid har det vært noe lengre mellom temanumrene. De nyeste heter *Ireland and Enlightenment* (45:3, 2012), *Eighteenth-Century Easts and Wests* (47:2, 2014) og *The Maritime Eighteenth Century* (48:1, 2014). Alle inneholder bidrag av forfattere fra en rekke land og fagdisipliner. Leserne av temanummeret om det maritime 1700-tallet blir således presentert for artikler om Det indiske havs historie gjennom det lan-

ge 1700-tallet; om havets betydning i britisk kunst; om den konseptuelle håndteringen av sjørøveri og annen vold til havs; om de økonomiske sidene ved Amsterdams sjøvertshandel; og om kjønn, klasse og romfornemmelse under transatlantisk seilas. Også bokmeldingsseksjonen bærer preg av temaet. Her bidrar ulike eksperter med review-artikler om ny forskning innen maritime emner.

SECC var i motsetning til ECS et offisielt organ helt fra starten. I fortalen til første årgang (1, 1971) gir redaktør Louis T. Milic et riss av det unge selskapets historie og gjør det klart at formålet med årboken er å distribuere skriftlige versjoner av foredrag som er blitt holdt på deres arrangementer. Tradisjonen er blitt opprettholdt. Lister over medlemmer og sponsorer er et annet fast innslag som gir årboken et *cross over*-preg mellom fagtidsskrift og medlemsblad. Alt i alt minner ECS mer om *Sjuttonhundratal* enn SECC, selv om SECC altså er en årbok.

Både ECS og SECC distribueres i papirformat til medlemmer av det amerikanske selskapet. Begge tidsskrifter finnes også digitalt, som del av ulike pakker som selges til institusjoner rundt om i verden. Universitetsbiblioteket i Tromsø har således kjøpt tilgang til ulike årganger av ECS via databasepakkene Literature Online, JSTOR Arts and Sciences I, Project Muse Premium Collection og Proquest Research Library, og til de siste femten årgangene av SECC via Project Muse Premium Collection.

Canada: Lumen (Man and Nature / L'Homme et la nature). Det kanadiske selskapet for 1700-tallsstudier ble grunnlagt i 1971. Elleve år senere begynte årboken *Man and Nature / L'Homme et la nature* å utkomme. I 1993 skiftet utgivelsen navn til *Lumen*, med undertittelen (på fransk og engelsk) *Selected Proceedings from the Canadian Society for Eighteenth-Century Studies*. Målsettingen var altså å utgi konferanseforedrag i trykt form, øyensynlig etter mønster fra USAs

SECC. Forehavendet fungerte ikke tilfredsstillende, og i 2001 nedsatte selskapet en komité som skulle vurdere om tidsskriftet rett og slett skulle legges ned. Komiteen anbefalte fortsatt drift, men ikke uten tiltak for å heve kvaliteten.¹³

Som offisiell rapportserie fra selskapets konferanser oppfyller *Lumen* sin misjon. Forordene er alltid på både engelsk og fransk, bidragene som trykkes holder seg innenfor de årlige konferansenes tema og gjenspeiler medlemsmassens tverrfaglighet og tospråklighet (det er imidlertid generelt flere bidrag på engelsk enn fransk). Foredragsmanusene er tilsynelatende grundig omarbeidet og utstyrt med fotnoter og referanser. Litteratur- og kulturhistoriske perspektiver dominerer.

Et viktig aspekt ved all faglig virksomhet, undervisning og formidling, tas opp av Martha F. Bowden, Karen B. Gevirtz og Jonathan Sadow i *Lumen* 32 (2013). I en underholdende artikkel om undervisning i kvinnelitteratur diskuterer de hvor mye forhåndskunnskap en kan forvente hos studentene og hvordan disse kan gjøres fortrolige med tenkningen omkring kjønnsdimensjoner som analyseverktøy. Stor sjongleringskunst kreves for å ivareta ønsket om å lære studentene noe nytt gjennom å introdusere nye aktører og perspektiver, uten dermed å vippe dem av pinnen ved helt å neglisjere deres forventninger om å lære om "store navn" og "stor kunst".¹⁴

Érudit er distributør for papirutgaven av *Lumen*. Forlaget har også laget en oversiktlig hjemmeside, hvor alle årgangene tilbake til første utgave av *Man and Nature* er indeksert og digitalisert. Det er imidlertid en to års embargo på den elektroniske versjonen. Den som vil lese vol. 34 (2015) på nett, må pent vente til 2017.

Storbritannia: Journal for Eighteenth-Century Studies. I 1971 ble det britiske selskapet for 1700-tallsstudier opprettet. Målsettingen var den samme som for forløperne i Frankrike og an-

dre land, og selskapet ble da også tilsluttet ISECS helt fra starten. I 1972 begynte man å utgi *Journal for Eighteenth-Century Studies* (JECS), som til å begynne med var et rent nyhetsblad – uten vitenskapelige artikler, men dog med en og annen bokanmeldelse. Gradvis kom også de vitenskapelige artiklene med, og nyhetsstoffet ble fjernet. I 1978 gikk man over til en ny profil. Uten å omdøpe publikasjonen ble en ny start som vitenskapelig tidsskrift markert gjennom å sette vol. I på tittelbladet.

Den faglige profilen til *JECS* motsvarer det amerikanske selskapets *ECS*. Hovedredaktører har de senere årene vært engelskfilologen Matthew Grenby og sosialhistorikeren Matthew McCormack. *JECS* utgir både temanumre og "frie" numre. De siste temanumrene er *Olympics* (red. Conrad Brunström, Tanya M. Cassidy & Martha K. Zebrowski, 35:2, 2012); *The Senses* (red. Jonathan Reinartz & Leonard Schwarz, 35:4, 2012); *The Cultural Production of Natural Knowledge* (red. Sarah Easterby-Smith & Emily Senior, 36:4, 2013); *Queen Anne and British Culture* (red. Claudine van Hensbergen & Stephen Bernard, 37:2, 2014) og *Clair-obscur* (red. Mark Darlow & Marion Lafouge, 37:4, 2014). Temanummeret om De olympiske leker, som ble utgitt rett før London-OL i 2012, er et eksempel på hvordan et vitenskapelig tidsskrift kan være i stand til å bidra med nye perspektiver på dagsaktuelle saker. Det er ikke overveldende mange 1700-tallsforskere som har beskjeftiget seg med idrettshistorie, og det er i hvert fall ikke vanlig å tenke på Opplysningstiden når man snakker om OL. Den som leser *JECS* 35:2 (2012) blir inspirert til å tenke nytt.

JECS utkommer i dag med fire numre i året, akkurat som *ECS*. Forlagshuset Wiley-Blackwell er utgiver. Alle medlemmer av det britiske selskapet får papirutgaven hjemsendt. Hele tidsskriftets *back catalogue* er også digitalisert og tilgjengelig online, men dog bak en betalingsmur.

Tyskland: *Das Achtzehnte Jahrhundert, Das Achtzehnte Jahrhundert – Supplementa* og *Aufklärung*. Det tyske selskapet for 1700-tallsstudier ble stiftet i 1975. Året etter begynte selskapet å utgi medlemsbladet *Das Achtzehnte Jahrhundert* (DAJ), som midt på 1980-tallet ble oppgradert til (også å være) et vitenskapelig tidsskrift. *DAJ* utkommer regelbundet med to numre i året, alltid med samme blågrønne omslag og siden 1995 med Wallstein Verlag som distributør. Redaktørstolen har i snart 30 år tilhørt germanisten Carsten Zelle, professor ved Ruhr-Universität Bochum og dessuten tilknyttet forskningsinstituttet Herzog August Bibliothek i Wolfenbüttel. Den som blir seg gjennom de siste ti heftene får inntrykk av et veletablert tidsskrift av høy kvalitet. Hvert hefte åpner med en kort redaksjonell innledning og noen nyhetssaker, gjerne omtaler av kommende arrangementer og oppsummeringer av begivenheter som har funnet sted. Etterpå kommer en bolk med vitenskapelige artikler – typisk fem-seks stykker – før det hele rundes av med et knippe bokanmeldelser.

DAJ har regelmessige temanumre, omtrent annethvert hefte. De tre siste sådanne er *Schöpferische Wettbewerb? Ästhetische und kommerzielle Konkurrenz in den schönen Wissenschaften* (Skaperisk kappestr?id? Estetisk og kommersiell konkurranse i de skjønne vitenskapene, 36:2, 2012); *Aufklärung und Hofkultur in Dresden* (Opplysning og hoffkultur i Dresden, 37:2, 2013) og *Illuminismo – jenseits von Aufklärung und Gegenaufklärung* (Opplysning på italiensk – hinsides tysk opplysning og motopplysning, 38:2, 2014). Å si noe presist om graden av tverrfaglighet er ikke enkelt, da forfatterpresentasjoner mangler. Titter man på innholdet, synes det imidlertid som om idehistoriske, litteraturvitenskapelige og kulturhistoriske perspektiver er de mest vanlige.

Artiklene i *DAJ* er stort sett utelukkende på tysk, med korte sammendrag på fransk og engelsk. De siste årene har det imidlertid vært et og annet bidrag også på engelsk. Internasjo-

nale perspektiver løftes stadig fram. Et eksempel er litteraturforsker Daniel Fuldas artikkel "Fantas 'Opplysningen'? Noen historieteoretiske og begrepshistoriske så vel som programmatisk overveielser med bakgrunn i en ny kritikk av våre epokebegreper" (37:1, 2013).¹⁵ Her diskuteres det faktum at mens *Aufklärung* er godt belagt i tyske tekster fra 1700-tallet, er både *Lumières* og *Enlightenment* senere ord-dannelser. Fulda går den nyeste fransk- og engelskspråklige forskningen på klingen og vil på ingen måte godta at å benytte begrepet "Aufklärung" er det samme som å begå en av humanioravitenskapenes verste døds synde – anakronismen. Lignende problemstillinger tas for øvrig opp i temanummeret 38:2 (2014), men der er emnet opplysningstidens Italia.

Ved siden av *DAJ* løper antologiserien *DAJ – Supplementa*, også på forlaget Wallstein. Utgivelsestakten er uregelmessig. De siste fem supplementene har – fritt oversatt – hatt følgende tema: Nye perspektiver på antropologifagets "forhistorie" på 1700-tallet (red. Manfred Beetz, Jörn Garber & Heinz Thoma, 14, 2007); Det europeiske nettverket til de to lærde sveitserne J. J. Bodmer og J. J. Breitinger (red. Anett Lütteken & Barbara Mahlmann-Bauer, 16, 2009); En kritisk vurdering av forskningen på opplysningstiden som epoke (red. Stefanie Stockhorst, 17, 2013); Jordskjelvet i Lisboa i 1700-tallets katastrofediskurs (red. Gerhard Lauer & Thorsten Unger, 15, 2014); og Genusperspektiv på teateret i opplysningstidens tyskspråklige Europa (Beate Hochholdinger-Reiterer, 18, 2014). Jeg har ikke gransket disse publikasjonene.

En tredje utgivelsesserie er årboken *Aufklärung*, som utgis med undertittelen *Interdisziplinäres Jahrbuch für die Erforschung des 18. Jahrhunderts und seiner Wirkungsgeschichte*, på Felix Meiner Verlag. Lothar Kreimendahl, Martin Mulsow og Friedrich Vollhardt er redaktører, mens Marianne Willems er redaksjonssekretær. Redaksjonen representerer fagområdene filosofi, idehistorie og litteraturvitenskap/filologi.

Artikkelforfatterne synes også primært å være rekruttert fra disse fagdisiplinene. De fem siste årgangene har vært temanumre. Årets nummer (26, 2015, ikke utkommet i skrivende stund) skal handle om de lærdes republikk, *res publica litteraria*. I likhet med *DAJ* er *Aufklärung* primært et tyskspråklig tidsskrift, selv om også bidrag på engelsk forekommer. Årboken mangler bokanmeldelser, og tilknytningen til selskapet virker løsere enn det mer formelle organet som utgis av professor Zelle. Det kan nevnes at Felix Meiner også utgir en fjerde skriftserie på vegne av Deutsche Gesellschaft, *Studien zum 18. Jahrhundert*. Selv om konferanse-proceedings har forekommet (29, 2004; 34, 2012), er det primært monografier som utgis her.

Alle disse periodikaene – *DAJ*, *DAJ-Supplementa*, *Aufklärung* og *Studien* – er tradisjonelle papirpublikasjoner. Enkeltutgivelser kan kjøpes i PDF-format direkte fra forlaget, men tilsynelatende er det ikke mulig å abonnere på e-versjonene. Noen omlegging til Open Access synes heller ikke å være på trappene.¹⁶

Østerrike: Das Achtzehnte Jahrhundert und Österreich og *Das Achtzehnte Jahrhundert und Österreich – Internationale Beibefte*. Det østerrikske selskapet ble grunnlagt i 1982 og har siden 1983 utgitt årboken *Das Achtzehnte Jahrhundert und Österreich* (den aller første årgangen riktignok uten tillegget "og Østerrike"), *DAJÖ*. Til å begynne med dominerte nyhetsstoff og medlemsinformasjon. Som i så mange andre tilfeller overtok bokanmeldelser og vitenskapelige artikler gradvis, inntil *DAJÖ* i 1994 (vol. 9) framsto som et rendyrket vitenskapelig tidsskrift.¹⁷ Profilen er tverrfaglig, med omtrent like bred dekning for historie, idehistorie, filologi og kulturhistoriefeltet generelt.

Det til enhver tid sittende styre i det østerrikske selskapet står også ansvarlig for utgivelsen av årboken. *DAJÖ*s hovedredaktør og *Österreichische Gesellschafts* president er således en og samme person, for tiden germanisten Franz M. Eybl. *DAJÖ* satser på temanumre.

Ofte lar man faglige aktiviteter i selskapets regi utgjøre grunnlag for slike numre. De fem siste heter *Multiple Cultural References in 18th-Century Habsburg Monarchy* (24, 2010); *A Capital City and Its Images: Vienna in an 18th-Century Perspective* (25, 2011); *Research Workshop: The Habsburg Monarchy in the 18th Century* (26, 2012); *Time in the Age of Enlightenment* (27, 2013); og *Side Scenes: Margins and Transitions in 18th Century History and Culture* (28, 2014). Årgang 27 inneholder 23 bearbejdede foredrag fra ISECS-kongressen i Graz sommeren 2011, herunder danskfødte Knud Haakonssens keynote-foredrag om naturrett-tenkningens gradvise integrering i høyere utdanningsinstitusjoner og denne utviklingens konsekvenser for europeisk intellektuell og politisk historie.

Verlag Dr. Dieter Winkler er utgiver av *DAJÖ*. Tysk var lenge det dominerende språket, men artikler på italiensk, fransk og engelsk forekommer nå stadig hyppigere. Samme forlag utgir også de såkalte "internasjonale supplementene" (*DAJÖ – Internationale Beibefte*), hvorav første hefte utkom i 2010. Her benyttes primært fransk og engelsk. Første nummer var en samling franskspråklige artikler av Renate Zedinger om Lorraine og Nederland under Habsburgmonarkiet (1, 2010). De to seneste er *Cultural Exchange and Consumption Patterns in the Age of Enlightenment* (red. Veronika Hyden-Hanscho, Renate Pieper & Werner Stangl, 6, 2013) og *Encounters in Europe's Southeast: The Habsburg Empire and the Orthodox World In the Eighteenth and Nineteenth Centuries* (red. Harald Heppner & Eva Posch, 5, 2012). Sistnevnte utgivelse består i likhet med *DAJÖ* 27 (2013) av omarbejdede foredrag fra Graz-kongressen. Under samme kongress ble for øvrig et meget informativt bind om *18th Century Studies in Austria, 1945–2010* lansert (red. Thomas Wallnig, Johannes Frimmel & Werner Telesko, 4, 2011).

Et sympatisk trekk ved begge de østerrikske periodikaene er at de gjenspeiler det gamle Habsburgmonarkiets kulturelle og geografiske

bredde. Svært mange artikler er skrevet av forskere fra land som Ungarn, Serbia, Kroatia og så videre, eller behandler tema fra disse landenes historie. Review-artiklene i *DAJÖ* tjener også som effektive døråpnere til forskningsdebatter man ellers finner lite stoff om på vesteuropeiske språk. En større gjennomgang av den språk-sosiologiske forskningen på latinens stilling i Kongeriket Ungarn bør for eksempel kunne ha overføringsverdi for patriotisme- og nasjonalismeforskningen her i Norden.¹⁸ Det østerrikske selskapet utgir også en tredje skriftserie, *Schriftenreihe der Österreichischen Gesellschaft zur Erforschung des 18. Jahrhunderts* på Böhlau. Siden 1988 har 16 bind utkommet. Dette er primært en monografiserie, skjønt også antologier har forekommet (e.g. 12, 2006). En fjerde skriftserie er foreløpig en torso: en fagfelleverdert e-bokserie kalt *Habsburg digital*, hvorav kun ett bind er utkommet (1, 2010).

DAJÖ og *DAJÖ – Internationale Beihefte* er begge papirpublikasjoner. Innholdsfortegnelser, sammendrag og korte utdrag (smakebiter) fra artiklene kan riktignok lastes ned fra forlagets og selskapets hjemmesider.

Irland: Eighteenth-Century Ireland / Iris an dá chultúr. Det irske selskapet ble grunnlagt i 1985. I 1986 begynte årsskriftet *Eighteenth-Century Ireland / Iris an dá chultúr* (ECI) å utkomme. Forordene er alltid på to språk. Selv om engelsk dominerer i resten av tidsskriftet, blir enkelte artikler publisert på irsk. *ECI* inneholder både fagfelleverderte artikler og bokanmeldelser. I senere år har omfanget ligget på over to hundre sider.

De første årgangene av *ECI* ble redigert av engelskfilologen Andrew Carpenter. Han skrev i forordet til første nummer at parallelltittelen *Iris an dá chultúr* var mer enn en oversettelse. Den var ment å signalisere at det irske selskapet tar et særlig ansvar for å tematisere irsk språk og litteratur (1, 1986). Tradisjonen er blitt holdt i hevd. 25 år senere skrev daværende redaktørteam – Martyn J. Powell, Pádraig Ó

Liatháin og Patrick A. Walsh – at *ECI* "remains firmly interdisciplinary in approach and with a commitment to an engagement with the Irish language" (26, 2011). Artikkelforfatterne tilhører da også en rekke ulike fagdisipliner, som vanlig er i 1700-tallskretser. De aller fleste kommer fra Irland, selv om et og annet bidrag også kommer fra forfattere i Storbritannia og USA.

Sammenlignet med andre tidsskrifter fra den angloamerikanske akse fyller *ECI* en nisje med sitt hiberniske perspektiv. Anmeldelsen av et verk som *Peripheries of the Enlightenment* (red. Richard Butterwick et al., *SVEC* 2008:1) åpner således med en generell beskrivelse av antologien før den drøfter i detalj de to kapitlene som berører Irland.¹⁹ En artikkel om Leibniz og Eckhardt som språkforskere går i dybden på deres teorier om irsk og andre keltiske språk; en artikkel om Voltaire drøfter hans fremstilling av irsk historie; en artikkel om *Encyclopaedia Britannica* tar for seg den irske attenbindsutgaven fra årene 1790–1801, og så videre.²⁰ Det er også en tendens til å tematisere nasjonale storheter som Jonathan Swift og Maria Edgeworth. Når det er sagt, fremstår *ECI* på ingen måte som provinsielt eller navlebeskuende. Internasjonal forskningslitteratur anvendes og kvaliteten virker høy.

ECI distribueres i papirformat til medlemmer av det irske selskapet. Elektronisk abonnement er det så vidt jeg kan se ikke mulig å tegne, men JSTOR Ireland Collection tilbyr hele tidsskriftets *back catalogue* fra første utgave og fram til 2011 (altså med fire års embargo). Det er JSTOR-varianten av tidsskriftet jeg har hatt tilgang til.

Norden: Sjuttonhundratal. Det svenske selskapet ble grunnlagt i 1987 og begynte i 2004 å utgi årboken *Sjuttonhundratal*, med Jakob Christensson som hovedredaktør 2004–2005 (Jonas Nordin 2006–2009, David Dunér 2010–). Det finske selskapet (grunnlagt 2001) ble med i redaksjonen i 2009 (Pasi Ihalainen

2009–2011, Johanna Ilmakunnas 2011–). Undertittelen *Nordic Yearbook for Eighteenth-Century Studies* ble innført samme år. I 2010 kom det norske selskapet (grunnlagt 1998) – og i 2013 også søsterorganisasjonene i Danmark (1995) og Island (1994) – med i redaksjonen (Norge: Per Pippin Aspaas 2010–; Danmark: Søren Peter Hansen/Lasse Horne Kjældgaard 2013–; Island: Hrefna Róbertsdóttir 2013–).

Tidsskriftet er åpent for artikler innen alle emner tilknyttet det lange 1700-tallet. De ellevte første årgangene har inneholdt bidrag fra representanter for fagene litteraturvitenskap, kunsthistorie, idehistorie, filosofi, etnologi, klassisk filologi, romansk filologi, engelsk filologi, historie, med mer. Seksjonen for bokanmeldelser er et særlig satsingsfelt. Tidsskriftet har siden oppstarten hatt egne redaktører med ansvar for denne seksjonen.

Papirversjonen av *Sjuttonhundratal* distribueres av selskapene selv. Internettversjonen ble opprettet i januar 2013. Til å begynne med var embargotiden fra utgivelse på papir til tilgjengeliggjøring Open Access på to år, men denne er nå redusert til tolv måneder. I tillegg tillater årboken umiddelbar tilgjengeliggjøring på nett av enkelt-PDF'er på forfatterens hjemmesider eller i institusjonelle arkiv.

Spania: Cuadernos dieciochistas og *Actas de congresos*. Det spanske selskapet for 1700-tallsstudier ble opprettet i 1990 og har siden 2000 stått bak årboken *Cuadernos dieciochistas* (CD). Undertittelen forteller (på spansk) at det dreier seg om et "tidsskrift viet studiet av historien, tenkningen, litteraturen, kunsten og vitenskapen i det attende århundret". CD utgir vanligvis temanumre. Oppsett og profil minner om *Sjuttonhundratal*. Et kort forord etterfølges av temaartikler, ofte med en Varia-seksjon i tillegg, dernest følger bokanmeldelser og til sist minneord over toneangivende forskere som er gått bort. Alle artikler er på spansk, med engelske sammendrag.

Det sist utkomne nummeret handler om litterær kultur og identitet i den spanske opplysningen (red. Luis Bagué Quílez & Antonio de Murcia Conesa, 14, 2013). I sitt forord skriver redaktørene om hvordan enhver tidsalder forholder seg til temporalitet, til sin plass i historien. I spennet mellom erfaringsrom og framtidshorison skapte modernitetens gjennombrudd en identitetskrise. Gjennom artikler om – blant mye annet – historieskrivningens filosofiske grunnlag, om overgangen fra klassisk latin til undervisning i moderne fremmedspråk, om motsetningen mellom intellektuelle og borgerlige dyder (*litteratos* versus *ciudadanos*) og om reiselitteraturens omgang med det sublime, undersøker denne utgaven av CD hvordan litteraturfeltet (i bred forstand) bidro til fremveksten av nye identiteter i opplysningstidens Spania.

Forfattersammensetningen i CD synes i hovedsak å motsvare de 1700-tallstidsskriftene vi har sett på så langt. Imidlertid er CD uvanlig mye brukt som publikasjonskanal også blant lingvister. Dels blir språkforskningens historie belyst i temanumre som *El Español del Siglo XVIII* (red. Daniel M. Sáez Rivera & Martha Guzmán Riverón, 13, 2012) og *Jovellanos*, om politikeren, forfatteren og språkforskeren Gaspar Melchor de Jovellanos (red. Elena de Lorenzo Álvarez, 11, 2010), dels skrives det også rent språkhistoriske analyser, som Guzmán Riveróns artikkel om bruken av bestemt artikkel i underordnede relativbisetninger i latinamerikansk spansk (13, 2012).

Det spanske selskapet avholder kongresser hvert fjerde eller femte år. Foredragene fra disse kongressene blir samlet i egne rapporter, *Actas de congresos*. Fem konferanserapporter er utgitt så langt (rapporttitler oversatt fra spansk): "Den spanske verden i opplysningens århundre", Universidad de Salamanca 1994 (to bind, I, 1996); "Fornuftens skjulte ansikt: Galskap, tro og utopi", Cádiz 1999 (red. Cinta Canterla, II, 2001); "Nasjon og grunnlov: Fra opplysning til liberalisme", Universidad Pablo de Olavide

2004 (red. Cinta Canterla, III, 2006); "Karl IVs tidsalder", Universidad de Oviedo 2008 (red. Elena de Lorenzo Álvarez, IV, 2009); "Veien til 1812: Fra opplysningens århundre", Universidad de Cádiz 2012 (red. Fernando Durán López, V, 2013).²¹ Den siste konferansen ble altså avholdt i Cádiz, under tohundreårsjubileet for den spanske grunnloven av 1812. Dette har naturlig nok satt sitt preg på konferansen. I klassisk inkluderende 1700-tallsselskapsånd presiserer imidlertid redaktøren:

Det dreide seg ikke om en kongress om 1812. Den begrenset seg heller ikke til problemstillinger forbundet med den konstitusjonelle krisen eller de politiske prosessene. I stedet drøftet man fremfor alt det som foregikk i det attende århundret på det historiske plan, i tenkningen, kunsten, litteraturen, økonomien, militæret, forvaltningen, samfunnet, kulturen, språket, vitenskapen, politiske og juridiske ideer, og så videre, altså forhold før året 1812 som kan tjene til å forklare det som da fant sted.²²

De nesten 70 bidragene som er trykt i *Hacia 1812* (Actas de congresos, V, 2013) er ikke overraskende svært ulike, både hva tematikk og faglige tilnæringsmåter angår. En fellesnevner er at foredragsmanusene ikke ser ut til å ha gjennomgått særlig omfattende revisjon. Bibliografier er riktignok tilføyd, og i noen grad også fotnoter.

Det er ingen fast utgiver av de trykte konferanserapportene. Den siste ble utgitt i Gijón av Ediciones Trea. CD er på sin side et rent internettidsskrift. Alt innhold legges umiddelbart ut Open Access. Hjemmesiden har riktignok et meny punkt for abonnement, men det fører bare til en side hvor interesserte kan oppgi sin epostadresse slik at de blir oppdatert hver gang et nytt nummer publiseres. Alle som har tilgang til internett, har tilgang til det spanske 1700-tallsselskapets årbok.²³

Sveits: xviii.cb. Det sveitsiske selskapet ble opprettet i 1991. En nyhetsbulletin ble lenge sirkulert blant medlemmene. Et særskilt *Themmenheft* med vitenskapelige artikler ble utgitt i 2008. Både bulletinen og temaheftet ble nedlagt da selskapet to år senere begynte å utgi en regulær årbok med bokanmeldelser og fagfelle-vurderte artikler samt noe nyhetsstoff, *xviii.cb*.

Forordene i *xviii.cb* skrives på landets tre offisielle språk. Så vidt jeg kan se har alt øvrig innhold hittil blitt publisert på fransk eller tysk, med tysk som det dominerende språket. Redaksjonen lovet i første nummer å la tema-numre alternere med "frie" numre. Lovnaden er blitt fulgt opp. Nummer 1 (2010) handler om opplysningsmannen Johann Heinrich Pestalozzis korrespondanse; nummer 3 (2012) om 1700-tallets Neuchâtel i lokal og transnasjonal kontekst; nummer 5 (2014) om historiefilosofen og publisisten Isaak Iselin. Litteraturvitenskap og filologi ser ut til å være dominerende fagdisipliner.

Det kan nevnes at Genève-forlaget Slatkine i samarbeid med Honoré Champion i Paris utgir *Travaux sur la Suisse des Lumières*. Dette er i hovedsak en monografiserie, selv om også artikkelsamlinger forekommer. For eksempel ble en antologi med tjue artikler om resepsjonen av Jean-Jacques Rousseau publisert her (red. Jesko Reiling & Daniel Tröhler, 13, 2013). *Travaux* er i likhet med *xviii.cb* et offisielt organ for det sveitsiske selskapet og utgir primært arbeider på fransk og tysk.

Schwabe Verlag i Basel er utgiver av *xviii.cb*. Ingen elektronisk versjon er tilgjengelig.

Island: Vefnir. Det islandske selskapet ble opprettet i 1994. I 1998 utga selskapet første nummer av internett-tidsskriftet *Vefnir: Tímarit Félags um átjándu aldar fræði* ("Nett": Tidsskrift for Selskapet for 1700-tallsstudier), visstnok det eldste rent elektroniske fagtidsskriftet i Island.²⁴ Siden oppstarten er 48 artikler publisert, fordelt på 11 numre. Historikeren Gunnar Þór Bjarnason er redaktør.

Artiklene i *Vefnir* er fagfelleverderte og så godt som alltid på islandsk. Artiklene behandler emner som historie, litteratur, historiografi, etnologi, filosofi, religionshistorie og så videre. Nyhetssaker er sjeldne, og det er ingen redaksjonell innledning eller seksjon for bokanmeldelser. Et eksempel på en nyhetsartikkel er Áslaug Sverrisdóttirs leseverdige gjennomgang av selskapets første tiår (publisert i nummer 5, 2005). Det islandske selskapet evnet åpenbart raskt å gjøre seg relevant for et bredt publikum. Med medlemsmøter tre ganger om året, utflukter til historiske steder og andre tiltak hadde selskapet etter bare ti år samlet hele 170 medlemmer av ulik bakgrunn. Internasjonale nettverk ble raskt knyttet gjennom representasjon i ISECS og arrangering av en nordisk 1700-tallskonferanse i Reykjavík i 2002, hvor det var åtte foredrag ved islandske forskere og fem ved representanter for andre nordiske land.²⁵ Internasjonal orientering i forskningen gjenspeiler seg også i flere av artiklene i *Vefnir*, som Loftur Guttormssons artikkel om den islandske resepsjonen av Rousseau i nummer 9 (2013). Her spores *Émile, ou l'éducation* i islandsk pedagogikk helt fram til første halvdel av 1900-tallet.²⁶ Et bidrag som retter seg mot islendingers selvforståelse som "evig egalitært samfunn, uten føydalisme" leveres av Sigurður Kári Jakobsen. Med utgangspunkt i nyere forskning ved blant andre Harald Gustafsson, Guðmundur Magnússon, Einar Hreinsson og Christina Folke Ax analyserer Jakobsen en handelsmannstekst fra 1797 hvor klasseskiller skildres på en ganske eksplisitt måte (11, 2014).²⁷

Vefnir er fritt tilgjengelig på nettsiden <http://vefnir.is>. Noen Open Access-policy er imidlertid ikke innrapportert til de internasjonale tidsskriftoversiktene doaj.org og [Sherpa-Romeo](http://sherpa-romeo.org). I 2006 ble det annonsert at artiklene skulle utstyres med engelske sammendrag, men dette er ikke blitt fulgt opp.²⁸

Tsjekkia: Cornova. Det tsjekkiske selskapet ble grunnlagt i 1999 og har siden 2011 utgitt et

tidsskrift, *Cornova*, i samarbeid med det filosofiske fakultetet ved Univerzita Karlova i Praha. Tidsskriftet utkommer med to numre i året, og inneholder dels fagfelleverderte artikler, dels bokanmeldelser og nyhetssaker. *Cornova* har noen ganger artikler utelukkende på tsjekkisk, mens andre utgaver domineres av bidrag på tysk, fransk og engelsk. Det lages engelske sammendrag for alle artikler, uansett artikkelens språk.

Cornova redigeres av kirkehistorikeren Josef Táborský. Med seg har han både et nasjonalt og et internasjonalt redaksjonsråd. Historie- og litteraturfagene synes å dominere. Temanumre forekommer ofte: 3:2 (2013) analyserer bokhandel og bokdistribusjon; 4:1 og 4:2 (2014) handler begge om emosjoner. Kvaliteten virker høy og internasjonale perspektiver gjennomsyrrer mange artikler, også tsjekkisk-språklige. Det aller første nummeret inneholdt således en kritisk gjennomgang av Jonathan Israels nesten tre tusen sider lange trilogi om Opplysningstiden.²⁹ Et annet bidrag med internasjonalt tilsnitt er en empirisk undersøkelse av distribusjonen av franskspråklige bøker i Kongeriket Ungarn.³⁰

Formatmessig synes *Cornova* å være et tradisjonelt papirtidsskrift, men kjøp av enkeltnumre i PDF-format er også mulig. Opplysninger om Open Access-tillatelser har jeg ikke klart å finne.

Oppsummering, eller: Quo vadimus? Humaniorafagene er i krise. New Public Management-ideologien premierer hyppige publikasjoner i mest mulig internasjonale fora. Monografien, som lenge har vært sett på som den mest meritterende publikasjonsformen, blir utfordret av systemer skreddersydd for de harde vitenskapene. I Norge har man for lengst lært at den som skriver seks artikler på tre år innbringer mer penger til institusjonen enn den som skriver én bok på like lang tid. Også siteringer er et viktig parameter. En bok på seks kapitler blir redusert til en eneste tellbar publikasjon.

Da ser det bedre ut å ha skrevet seks artikler som er blitt sitert x antall ganger hver. Tilpasninger er begynt å komme. Blant annet er det ikke lenger eksepsjonelt for en humanist å disputere på en samling fagfelleverderte artikler, knyttet sammen gjennom en metodisk/teoretisk innledning.

Samtidig er papirtidsskriftet under press. Bibliotekene foretrekker gjerne elektroniske tidsskrift, av plasshensyn. Store, kommersielle forlag har for lengst begynt å selge elektroniske abonnement, ofte som erstatning for det trykte. Mang et tidsskrift forskerne tidligere bladde seg gjennom for å holde seg oppdatert, har gått over til å bli PDF-leverandører til det store havet som kalles Internettet. Den vanligste måten å fiske i dette havet er ikke å lete etter tidsskrifttitler, slik jeg har gjort her. Lesere leter heller etter enkeltstående artikler om det ene emnet de ønsker å vite mer om, uten å skjule til hvilken sammenheng teksten opprinnelig har inngått i. I naturvitenskapene har enkelte aktører hatt suksess med såkalte "megajournals", eksempelvis *PLOS One*. Ingen leser *PLOS One* "fra perm til perm". I perioden januar 2007–juni 2014 publiserte dette megatidsskriftet alene 100 000 fagfelleverderte PDF'er, altså godt og vel 13 000 artikler per årgang.³¹ Den tilleggsdimensjonen tradisjonelle tidsskrifter alltid har hatt, nemlig å bidra til fagfellesskapet blant sine lesere, går med andre ord tapt med slike megajournals.

Open Access er en annen utvikling som skal gjøre det lettere å fiske i internetthavet. I kontrast til tradisjonelle forlagshus legger Open Access-utgivere ut alt innhold på nettet uten betalings- eller påloggingssperrer for leseren (en del av suksessen til *PLOS One* skyldes uten tvil at det har vært Open Access siden oppstarten). Open Access-versjonen av *Sjuttonhundratal* utgis av Septentrio Academic Publishing, en gratistjeneste ved Universitetsbiblioteket i Tromsø. Man kan kanskje hevde at det er dumt av statsansatte bibliotekarer å bruke arbeids-

tid på å administrere et elektronisk tidsskrift. Men paradoksalt nok blir artikler i *Sjuttonhundratal* distribuert bredere og langt billigere på nettet enn for eksempel *Dix-Huitième Siècle* eller *Eighteenth-Century Studies*, hvor innholdet gjemmes bort bak betalingsmur. Abonnementsprisene for elektroniske tidsskrift er voksende og logikken bak prismodellene stadig mindre gjennomtrengelig. Samtidig som distribusjonskostnadene synker til bunns, stiger prisene på abonnement. Og abonnementene pakkes inn i stadig nye pakker. Ofte er det umulig å tegne abonnement på den ene tittelen institusjonens forskere har behov for uten samtidig å abonnere på en hel rekke andre som ingen har bedt om. De samlede bibliotekressursene som brukes på tradisjonelle abonnementstidsskrift overstiger uten tvil utgiftene til Open Access-tidsskrift som *Sjuttonhundratal*, både i form av arbeidstid og rene penger.

Diskusjoner omkring Open Access har jeg ikke funnet på lederplass i de tyskspråklige tidsskriftene ovenfor. Heller ikke det britiske eller amerikanske selskapets tidsskriftredaktører har diskutert dette, så vidt jeg kan se. I Frankrike merker man imidlertid presset. Nyutnevnt redaktør Jean-Christophe Abramovici skriver i sin første lederartikkel til *Dix-huitième siècle* følgende om årbokens eksistensberettigelse i vår digitale tidsalder:

Et papirtidsskrifts eneste eksistensberettigelse i dag er kvaliteten, så vel på innholdssiden som i formatet. Mens kanaler på internett – og dette er en av deres største fordeler – kan ta inn så godt som alle artikler, må et tidsskrift operere med en utvelgelsesprosess som kanskje ikke er objektiv, men i det minste streng og reflektert.³²

Abramovici går så over til å beskrive den fagfellevurderingsprosessen som *DHS* praktiserer og som uten tvil bidrar sterkt til kvaliteten. Det er vanskelig å forstå hvorfor ikke et rent internettidsskrift skulle kunne operere med

samme strenge og reflekterte utvelgelsesprosess som den Abramovici beskriver. Å velge en Open Access-løsning behøver ikke bety at man aspirerer til å bli en megajournal à la *PLOS One*. Det betyr heller ikke at man kaster fagfellevurderinger og andre redaksjonelle silingsprosesser på båten i konkurranse med bloggernes og twittrernes oppmerksomhetsjag.

Foreløpig har *Sjuttonhundratallet* valgt å satse på det vi anser for å være det beste av to verdener. Det "gamle regimets" lesevaner og behov for fagfellesskap ivaretas gjennom den trykte versjonen. En forseggjort papirpublikasjon som leveres hjem i postkassen risikerer i mindre grad å drukne i informasjonshavet enn et rent elektronisk tidsskrift, tror vi. Og har folk først tatt seg bryet med å melde seg inn i et selskap, bør de få noe igjen utover invitasjoner til å delta på konferanser. Papirtidsskriftet er tenkt å være et medlemsgode, et bidrag til fellesskapsånden. Samtidig har dagens og fremtidens humaniora-forskere behov for å kunne dokumentere at vi blir lest og sitert; vi må tilpasse oss det "nye regimet". Open Access-versjonen ivaretar dette behovet uten dermed å kappe hodet av gamle kongstanker, herunder opprettholdelsen av det tverrvitenskapelige forskerfellesskapet innen 1700-tallsstudier som har vokst fram på nasjonalt og internasjonalt plan siden 1960-tallet.

Noter

1. Takk til David Dunér, Hrefna Róbertsdóttir, Pasi Ihalainen og Jan Erik Frantsvåg for nyttige innspill.
2. Oxford University har helt siden 1955 stått bak en viktig publikasjonskanal for 1700-tallsforskning: *Studies on Voltaire and the Eighteenth Century* (SVEC, nylig omdøpt til *Oxford University Studies in the Enlightenment*). Da Voltaire Foundation oppsto på 1970-tallet, overtok denne stiftelsen ansvaret for SVEC. Den yngre stiftelsen Centre international d'étude du dix-huitième siècle i Ferney-Voltaire står bl.a. bak serien *Cahiers Voltaire*, hvorav første nummer utkom i 2002. Som eksempler på vitale

1700-tallsstudier utenfor den anglo-frankofone aksen kan man nevne Instituto Feijoo del Siglo XVIII i Oviedo, som bl.a. utgir årsskriftet *Cuadernos de Estudios del Siglo 18* (første årg. 1991, forløperen het *Boletín del Centro de Estudios del Siglo XVIII*, 1973–), eller Interdisziplinäres Zentrum für die Erforschung der Europäischen Aufklärung i Halle, opprettet etter Berlinmurens fall og siden 1995 utgiver av *Hallesche Beiträge zur Europäischen Aufklärung* på Walter de Gruyter. Ingen av de nevnte skriftseriene utgis imidlertid formelt av et selskap for 1700-tallsstudier.

3. ISECS utgir imidlertid en egen seminarrapportserie for yngre forskere som med litt godvilje kan karakteriseres som et tidsskrift, se nedenfor.

4. Jeg skylder å understreke at det finnes flere oppgående 1700-tallselskaper i Asia, bl.a. det japanske selskapet, som ble stiftet i 1979. Ifølge det japanske Vitenskapsrådets nettsider (http://gakkai.jst.go.jp/gakkai/detail?d_id=G00943&command_id=1, lest 3. mai 2015) utgir dette selskapet både et nyhetsblad med tre numre om året og et årsskrift som synes å bestå av fagfellevurderte artikler. Språkbarrierer hindrer meg i å oppgi mer enn årsskriftets tittel, 「日本18世紀学会年報」. Av samme grunn har jeg heller ikke klart å finne opplysninger om eventuelle andre asiatiske tidsskrift, i regi av for eksempel det koreanske eller det kinesiske selskapet for 1700-tallsstudier.

5. For mer om Open Access, se innføringsboken *Open Access and the Humanities: Contexts, Controversies and the Future* av Martin Paul Eve (Cambridge: Cambridge University Press, 2014); dessuten fritt tilgjengelig på adressen <http://eprints.lincoln.ac.uk/14775/>.

6. Paul Vernière, "Présentation", *Dix-Huitième Siècle* 1 (1969), s. [5] (alle oversettelser i denne artikkelen er ved forfatteren).

7. I mange år sørget det internasjonale selskapets sekretariat for å trykke opp slike globale oversikter over syttenhundredtallsforskere i serien *Studies on Voltaire and the Eighteenth Century* (se note 2), men denne praksisen er nå droppet til fordel for netttjenesten ISECS direct / SIEDS direct.

8. SVEC vols. 24–27 (1963); 55–58 (1967); 87–90 (1972); 151–155 (1976); 190–193 (1981); 216 (1983); 263–265 (1989); 303–305 (1992); 346–348 (1997). Kongressene har siden Dublin

(1999) ikke resultert i egne acta, selv om enkeltsejninger har dannet grunnlag for diverse utgivelser.

9. Marie-Christine Skuncke, "La recherche dix-huitiémiste dans les pays nordiques: un aperçu (Danemark, Finlande, Islande, Norvège, Suède)", *EIDS* 1 (1998), s. 115–126, her s. 125. Schult Ulriksen er franskfilolog. Hun arbeidet i en årrekke ved universitetene i Lyon og Oslo.

10. ISECS står også formelt bak det gratis internett-tidsskriftet *International Review of Eighteenth-Century Studies / Revue internationale d'études du dix-huitième siècle* (ISSN 1286-4730). Første nummer, med den franske og engelske tittelen *Boundaries in the Eighteenth Century* (2007), består av tolv fotnotestyrte foredrag fra konferansen som ble avholdt i tilknytning til ISECS' *executive committee's* møte i Helsingfors året før. Pasi Ihalainen, Johanna Ilmakunnas, Timo Kaitaro, Päivi Mehtonen, Jouko Nurmiainen, Päivi Maria Pihlaja, Janne Tunturi og Charlotta Wolff var redaktører. Målsettingen var at de årlige *executive committee*-møtene skulle danne grunnlag for nye numre av tidsskriftet, men slik har det ikke gått (Pasi Ihalainen, pers.medd. dat. 3. mai 2015). Det ene nummeret i serien kan leses på følgende nettside: www.helsinki.fi/historia/1700/irecs-rieds.

11. Jf. Dean Crocker, "Presidential Address", og Louis T. Milic, "Preface", i *SECC* 1 (1971).

12. En måte å bedømme et tidsskrifts tverrfaglighet er å se på forfatterpresentasjonene. Av 58 artikkelforfatterne i *SECC* i perioden 2010–2014 var 23 engelskfilologer, 12 filologer i andre moderne språk (overveiende fransk) eller litteraturvitenskap, 10 kunsthistorikere, 3 musikologer, 3 historikere, 7 andre/uspesifiserte (forfatterbeskrivelsen angir ikke fagdisiplin). Tilsvarende tall for *ECS*, for perioden 44:3 (2010) til 48:2 (2015), er 110 forfattere, hvorav 37 engelskfilologer, 9 filologer i andre moderne språk/litteraturvitenskap, 7 kunsthistorikere, 2 musikologer – og 17 historikere, 5 filosofer/idehistorikere, 2 sosiologer/statsvitere og 1 matematiker. De 30 *ECS*-forfatterne uten spesifisert fagtilhørighet ser ut til å følge omtrent samme fordeling, om en skal dømme ut fra artiklenes innhold og referanser. Med andre ord er om lag 60–70 % av forfatterne i både *ECS* og *SECC* filologer/litteraturvitere.

13. <http://csecs.ca/lumen/2001-report.php>.

14. Martha F. Bowden, Karen B. Gevirtz & Jonathan Sadow, "Dialogue, Selection, Subversion: Three Approaches to Teaching Women Writers", *Lumen* 32 (2013), s. 127–150.

15. Daniel Fulda, "Gab es 'die Aufklärung'? Einige geschichtstheoretische, begriffsgeschichtliche und schließlich programmatische Überlegungen anlässlich einer neuerlichen Kritik an unseren Epochenbegriffen", *DAJ* 37 (2013), s. 11–25.

16. Säkalt "Green OA" tillates imidlertid av Felix Meiner Verlag.

17. Jeg har ikke hatt tilgang til de eldste årgangene av *DAJÖ*, men forholder meg til Marion Rombergs beskrivelse på <http://oege18.org>, under meny-punktet Über die ÖGE > Geschichte.

18. Gábor Almási, "Latin and the language question in Hungary (1700–1844): a survey of Hungarian secondary literature, Part 1", *DAJÖ* 28, 2014 (del II er ventet i vol. 29, 2015).

19. Anmeldelse ved Jane McKee, *ECI* 24 (2009), s. 224–225.

20. Erich Poppe, "Leibniz and Eckhart on the Irish Language", *ECI* 1 (1986), s. 65–84; Graham Gargett, "Voltaire and Irish History", *ECI* 5 (1990), s. 117–141; Frank A. Kafer & Jeff Loveland, "The publisher James Moore and his Dublin edition of the 'Encyclopaedia Britannica': a notable eighteenth-century Irish publication", *ECI* 26 (2011), s. 115–139.

21. Originaltitler og ytterligere opplysninger finnes her: <http://www.siglo18.org/publicaciones/actas-de-congresos/>.

22. Fernando Durán López, "Palabras preliminares", i *Actas de congresos*, V, 2013, s. 11–17, her s. 11.

23. Et tredje tidsskrift med artikler på spansk (og dessuten en god del på engelsk) utgis av University of Virginia, *Dieciocho: Hispanic Enlightenment*. Ifølge det spanske selskapets hjemmesider er American Society utgiver. Dette er ikke riktig. Redaktøren David T. Gies opplyser at *Dieciocho* er "unofficially related to the Ibero-American Society for Eighteenth-Century Studies (a subsidiary group of the American Society for Eighteenth-Century Studies). There is no official designation, but we have a close working relationship." (Epost til forfatteren, dat. 24. april 2015.) *Dieciocho*, som nå er inne i sin 38. årgang, er nylig blitt et rent Open Access-tidsskrift.

24. Áslaug Sverrisdóttir, "Félag um átjándu aldar fræði: úr starfi félagsins 1994–2004", *Vefnir* 5 (2005), s. 1–5, her s. 4.
25. Sverrisdóttir 2005. Utvalgte foredrag fra Reykjavík-konferansen ble for øvrig samlet i rapporten *Norden och Europa 1700–1830: synvinklar på ómsíðigt kulturellt inflytande*, red. Svavar Sigmundsson (Reykjavík, 2003).
26. Loftur Guttormsen, "Rousseau í íslenski uppeiddissögu: stiklur 1780–1940", *Vefnir* 9 (2013), s. 1–11.
27. Sigurður Kári Jakobsen, "'Den mægtige Øvrigheds Familie': en købmands syn på den islandske elite i 1797", *Vefnir* 11 (2014), s. 1–20.
28. <http://fraedi.is/18.oldin/sida.php?id=701> (lest 3. maí 2015): "All articles published as from the beginning of the year 2006 will have abstracts in English."
29. Ivo Cerman, "Evropské osvícenství Jonathana Israele", *Cornova* 1:1 (2011), s. 27–50.
30. Olga Granasztóti, "Presbourg, Pest, Vienne: réseaux de diffusion de l'imprimé français 1770–1800", *Cornova* 3:2 (2013), s. 111–128.
31. <http://blogs.plos.org/everyone/2014/06/23/plos-one-publishes-100000th-article/>.
32. Jean-Christophe Abramovici, "Éditorial", *Dix-huitième siècle* 46 (2014), s. 3–5, her s. 4.

Per Pippin Aspaas

Vardagsliv under 1700-talet: upplevt, samlevt, utlevt

Konferensen "Vardagsliv", finansierad av Riksbankens Jubileumsfond, hölls i Uppsala den 7–8 maj 2015 i Gustavianums anrika lokaler. Den anordnades av Svenska sällskapet för 1700-talsstudier och organisationskommittén bestod av Mikael Ahlund, My Hellsing, Måns Jansson, Annie Mattsson och Göran Rydén, samtliga vid Uppsala universitet. Under två dagar presenterades ett fyrtiotal konferensbidrag, uppdelade på tolv olika sessioner med ett uttryckligt tvärvetenskapligt perspektiv. Bidra-

gen diskuterades av ett sextiotal deltagare från olika discipliner såsom historia, litteratur- och konstvetenskap. De medverkande kom från framförallt Sverige, men även Finland, Danmark och Italien. Särskilt inbjudna såsom huvudföreläsare var Joachim Eibach (Universität Bern) och Catriona Seth (Université de Lorraine). Konferensens avslutande diskussion inleddes av Dena Goodman (University of Michigan) och Karin Sennelfelt (Stockholms universitet).

Den första dagen påbörjades med en mycket tankeväckande föreläsning av Joachim Eibach på temat "The everyday life: Still a challenge for historians?". Eibach inledde med en historiografisk översikt av framväxten av vardagslivet som del av historieforskningen. Han beskrev 1980-talets vändning från traditionell socialhistoria till en inriktning som fokuserade mindre på stora, övergripande processer och mer på människan i det vardagliga livet – det som har kommit att kallas "history from below". Denna utveckling ledde i sin tur till tillämpning av nya metoder, som till exempel ett större fokus på kvalitativ analys, och användning av nya källor, som domstolsarkiv och visuella media. Eibach fortsatte sin framställning med att fråga sig om vardagslivet fortfarande är ett användbart koncept för historiker. Han konstaterade att forskningen om det vardagliga, det som sker på ett självklart sätt varje dag, har lett till många studier med nya och intressanta resultat. Denna forskning har bidragit till en inställning att de stora förändringarna som sker kan ses genom att undersöka det lilla, varför studier av aktörerna i ett historiskt skeende i sig är mycket viktiga. Studiet av vardagsliv kan också stimulera tvärvetenskaplig forskning, och har lett till flera nya forskningsperspektiv, som genus, det sociala rummet, materiell kultur och känslornas historia. Eibach avslutade sin föreläsning med exempel från sin egen forskning, där han bland annat argumenterade för att det minskade våldet över tid har att göra med en föränd-